

καὶ ὁ νοῦς του ἔκανε νὰ σκεφτεῖ, νὰ σκεφτεῖ γι' αὐτὰ, ποῦ γινόντουσαν γύρω του, γιὰ τὰ δικά του καὶ τί θὰ γινότανε, τί τὸν περίμενε.

Εἶδε τὸν παλιό του φίλο, τὸν παιδικό, νὰ πηγαίνει τὰ πιωτὰ στὰ παιδιὰ, φορῶντας μόνο τὸ γαλέκο μὲ τὴν ἀλυσίδα τοῦ ρολογιοῦ τὴν ἀσημένια νὰ κρέμεται καὶ τὸ πανταλόνι μὲ τὸ πολὺ γόνατο, τὸν εἶδε εὐχαριστημένο γιὰ τὴ ζωὴ καὶ χωρὶς νὰ φαίνεται νὰ ἔχει καμμιά τύψη τῆς συνείδησής του γιὰ τὸ φόνο, ποῦ εἶχε σφάζει ἄνθρωπο.

Εἶδε τοὺς ἄλλους, τοὺς ἀλήτες, κλέφτες νὰ ἔχουνε σηκωθεί καὶ νὰ χορεύουνε χωρὶς καμμιά στενοχώρια, καμμιά σκέψη, νὰ διασκεδάζουν, ὅπως θὰ διασκεδάζουν ἄνθρωποι μὲ ἡσυχὴ συνείδηση, καὶ μὲ ἡσυχὴ τὴ σκέψη γιὰ τὴ ζωὴ.

— Αὐτοὶ εἶνε εὐτυχημένοι! εἶπε μὲ τὸ νοῦ του πεντάρη δὲ δίνουνε γιὰ τὸν κόσμο! Δὲν ἔχουνε οὔτε νόμο, οὔτε τίποτα!

Καὶ ἐπεθύμησε νάταν κι αὐτός, νὰ μὴν εἶχε οὔτε νόμο, οὔτε συνείδηση καὶ οὔτε νὰ κρατιόταν ἀπὸ τίποτα, ὅπως αὐτοί, ἀλλὰ μαυτὴ του τὴν ἐπιθυμία σὰ νὰ κύταξε μέσα του, στὰ βόθρῳ τῆς ψυχῆς του, εἶδε τὴν ἀδυναμία νὰ σφάζει ἄνθρωπο, νὰ μαχαίρωσει καὶ τὸ φρόδο μὴν κάνει κακὸ στὸν ἄλλο.

— Ἀδύνατο, ἀδύνατο! εἶπε, δὲ μπορῶ! ἀδύνατο!

Καὶ τοῦ φάνηκε τότε αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία του, σὰν ἐπιθυμία ἀκακοῦ ζῶου φκιαγμένου νὰ σηκώνει δάρη νὰ ζέδεταί, ἢ νὰ σφάζεται, ἄλογο, πρόβατο, νὰ γαίεται λύκος, τίγρης!..

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΤΟ ΦΡΑΓΓΕΛΙΟΝ

Φίλε Νουμά,

Ὁ φιλολογικὸς Ἰῶδ καὶ φίλος μου κ. Ἀριστομένης Καμπάνης μπρρρ! σὲ κάπιο χρονογράφημά του στὸ «Ν. Ἄστου» ἀπειλεῖ ὅτι θ' ἀναγκαστεῖ νὰ πάρει τὸ «φραγγέλιον» στὸ χέρι (ὅπως τοῦ τὸ συνιστοῦν πολλοὶ —ποιοί;) γιὰ νὰ βάλει τὰ φιλολογικὰ πράματα στὴ θέση τους.

Τὴ σύστασιν αὐτὴ τοῦ τὴν κάνω καὶ γώ, γιὰτὶ ἐπιτέλους δὲν ἀξίζει νὰ κρατεῖ πάντα κανεὶς στὰ χέρια του τὸν κουδουνάτο καραγκιόζη τοῦ φιλολογικοῦ γελωτοποιοῦ χρειάζεται τοῦ καὶ τοῦ γιὰ ποικιλία καὶ τὸ φραγγέλιον.

Ὅσο γιὰ τὸ χαρακτηρισμὸ ποῦ δίνω παραπάνω στὸ φίλο μου, λέγοντάς τον «φιλολογικὸ Ἰῶδ», μὴν τὸ πάρεις γιὰ κοροϊδεῖα, ἀφοῦ ὁ Ἰῶδ δὲν εἶχε μόνο τὴ λέπρα του, γὰ καὶ τὴν ὑπομονὴ του, κι ἀφοῦ τὸ δηλώνει μάλιστα κι ὁ φίλος μου στὸ τέλος τοῦ ἀρθροῦ του «ὅτι ἡ ὑπομονὴ ἔχει εὐπερίγραπτα ἔρια».

Δικός σου
ΡΙΓΓΟΛΑΕΤΟΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σ' ἐν' ἀπὸ τὰ τελευταῖα φυλλάδια τοῦ παρισιάνικου καλογνωρισμένου περιοδικοῦ «Mercure de France» (1 Juillet 1916), ὁ Δημήτρης Ἀστεριώτης (ὄνομα ποῦ κρύβει τὸ Γάλλο στοχαστικὸ ποιητὴ καὶ πεζογράφου καὶ τῶν Ἑλλήνων εὐγενικὸ φίλο Philéas Lebesgue), μᾶς δίνει τὸν ἀπολογισμόν, νὰ ποῦμε, τῶν «Νεοελληνικῶν γραμμάτων», ἀπὸ τὴν ἀφορμὴ τῶν πρὸςφρατα τυπωμένων βιβλίων καὶ μονογραφήματων.

Περνοῦν ἀπὸ τὴν γοργὴν ἐπιθεώρησίν του, σύντομα ἀναφερμένα ἢ μὲ δυὸ τρεῖς γραμμὲς χαρακτηρισμένα λογῆς ἔργα καὶ δημοσιεύματα: Τὰ ποιήματα τοῦ Βηλαρά μὲ τὸν πρόλογο τοῦ Ζερβοῦ στὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Φέξη, καὶ οἱ στίχοι τοῦ Λασκαράτου. Ἡ πραγματεία τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη γιὰ τὴν «Ὁρθογραφία μας», ζήτημα σημαντικώτατο, κατὰ τὸν Ἀστεριώτη, γιὰτὶ μέσα στὴν ὀρθογραφίαν ἀντιφεγγίζει ἑλὴ ἢ διανοητικὴ κατάστασιν ἑνὸς λαοῦ. Τὸ παιδαγωγικὸ ἔργο τοῦ Δελμούζου, βρασιμένον σὲ θεμέλια νέα. Ἡ γραμματικὴ τῆς δημοτικῆς γλώσσας τοῦ Πέτρου Βλαστοῦ, ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὶς ἐργασίαι τοῦ Φιλίητα, τοῦ Τοῦμπ, τοῦ Περνώ. Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, κοιταχμένο φιλοσοφικώτερα καὶ σχετισμένο μὲ τὶς δυὸ μεγάλες συμβολικὰς ἰδέαι τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς: Ἀθήνα καὶ Κωνσταντινούπολι. Οἱ «Βωμοὶ» τοῦ Παλαμά. Ὁ «Πρόλογος στὴ ζωὴ» τοῦ Σικελιανοῦ. Τὰ μεταφράσματα τοῦ Ντέμελ καὶ τοῦ Μορέας ἀπὸ τὸν Κλ. Παράσχου. Τοῦ Μίχα οἱ Ἐντύπωσεαι ἀπὸ τὴ Γερμανία. Ἡ «Πολιτικὴ Ἐπιθεώρησις» Δραγοῦμη, Μπουσίου, Καραπάνου. Ἡ «Πανακοθήκη», Τὰ «Ἔργα» καὶ ἡ σειρά τῆς «Ἀγκύρας».

Ἡ «Ἰσοθετημένη», κοινωνικὸ μυθιστόρημα τῆς κυρίας Εἰρήνης Δημητρακοπούλου, «ἀπὸ τὰ ἄριστα λογοτεχνήματα ποῦ φάνηκαν τώρα τελευταῖα, μὲ ὕψος ποῦ συνταιριάζει τὴ χάρη πρὸς τὴ δύναμιν». Οἱ «Πρόζες» τοῦ νέου ταλαντοῦχου Πάνου Ταγκόπουλου «ποῦ καθαρὰ ἤχουθεν τὸ σάλπισμα τῆς Ἰδέας μὲ παραστατικὰ λόγια ἀληθινοῦ ποιητῆ».

Γιὰ τοὺς «Βωμοὺς» γράφει:

«Πρὸς τὴν τεράστια σύγκρουσιν, χέρια μὲ χέρια, δυὸ ἰδεῶν τῆς ζωῆς ἐντελῶς ἀντίθετων, ἀφοβα ἔ Παλαμῆς παρουσίασε τοὺς «Βωμοὺς» ποῦ καίει ἐπάνω τους ἔλο τὸ λιθάνι τῆς καρδιάς του, ποῦ ἀστράφτει τὸ βαγγέλιον τῆς ψυχῆς του, ποῦ λάμπουν ἔλα τὰ χρυσαφικὰ μῆαι ἀψευγάδιαστῆς τέχνης. Μέσα στὰ ἔφτὰ βιβλία τοῦ τόμου χτυποῦνται ἀράδα ἀράδα οἱ χορδῆς τῆς πλουσιώτερης λύρας ἀπὸ ἔσαι γνῶρισε ὡς τώρα ἢ Ἑλλάδα. Σὲ καθέναν ἀπὸ τοὺς στίχους τοῦ ποιητῆ στέκεται προσκολλημένο, ἄς ποῦμε, ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ του. Μᾶς λέγει τὶς ἐνθύμησεί του, τὶς λύπαι του, τὶς ἀνταρσίαι του, τὶς ἐλπίδες του, καὶ τότε σέρ-